

VALSTYBĖS ĮMONĖ
IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėjo pavaduotojai

2017-10-08 Nr. IS-6304 (1.191)

Į 2017-06-21 Nr. 4-01-4665

**IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VĮ IGNALINOS
ATOMINĖJE ELEKTRINĖJE**

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str., Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015-11-11 įsakymu Nr. 1-256 patvirtintu „Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo aprašu“, 2017 m. III ketvirtį VĮ Ignalinos atominėje elektrinėje (toliau – VĮ IAE) buvo įvertinta korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę įvertino VĮ IAE Prevencijos skyrius. Analizuojamas laikotarpis – nuo 2017-01-01 iki 2017-09-28.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė buvo vertinama, siekiant išsiaiškinti galimus korupcijos pasireiškimo rizikos veiksnius. Naudotas metodas – vidaus teisės aktų, dokumentų ir informacijos, gautos iš kontroliuojančių įstaigų, analizė. Išanalizavus ir įvertinus visą medžiagą, korupcijos pasireiškimo tikimybė VĮ IAE vertinta, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 d., taip pat įvertinta: ar VĮ IAE priimtuose vidaus teisės aktuose įtvirtinta vidaus kontrolės tvarka, ar vidaus kontrolės sistema veikia tinkamai (ar numatytos galimos kontrolės formos, kontrolės tvarka, kontrolės veiksmų periodiškumas, numatyti kontrolės funkcijas vykdančios ir sprendimus priimančios subjektais, aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai ir pan.), ar yra kitų korupcijos rizikai reikšmingų duomenų, ar padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.

Pažymėtina, kad anksčiau korupcijos pasireiškimo tikimybė (toliau – KPT) VĮ IAE nebuvo vertinama. Ši išvada yra parengta pirmą kartą, kai, įsigaliojus LR Korupcijos prevencijos įstatymo pasikeitimams, valstybės įstaigoms atsirado prievolė atlikti KPT vertinimą. VĮ IAE yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, vykdančias branduolinės energetikos objekto

Ignalinos atominės elektrinės galutinio sustabdymo ir eksploatacijos nutraukimo darbus nuo 2009 m. VĮ IAE faktiškai neteikia jokių viešų paslaugų juridiniams ar fiziniams asmenims.

Prevencijos skyriaus vertinimu, pagrindinės sritys, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė yra:

- viešieji pirkimai, kurių VĮ IAE per metus yra vykdoma daugiau nei 600;
- nereikalingo turto pardavimas viešuosiuose aukcionuose, iš kurių gaunama apie 2 mln. Eur pajamų per kalendorinius metus;
- personalo paieškos ir atrankos procesas (per 2017 m. VĮ IAE įvyko 51 atranka).

Prevencijos skyrius vykdo aukščiau išvardintų procesų kontrolę, stebėseną ir analizę, vadovaudamasis šiais VĮ IAE vidaus teisės aktais:

- VĮ IAE generalinio direktoriaus 2014-11-14 įsakymu Nr. ĮsTa-250 patvirtinti Prevencijos skyriaus nuostatai;
- VĮ IAE generalinio direktoriaus 2014-06-12 įsakymu Nr. ĮsTa-161 patvirtintas „VĮ IAE viešųjų pirkimų organizavimo ir jų vykdymo prevencijos ir kontrolės aprašas“;
- VĮ IAE generalinio direktoriaus 2016-12-22 įsakymu Nr. ĮsTa-474 patvirtintas „Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti VĮ IAE turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos aprašas“;
- VĮ IAE generalinio direktoriaus 2014-07-15 įsakymu Nr. ĮsTa-187 patvirtintas „Darbuotojų paieškos ir atrankos VĮ IAE organizavimo tvarkos aprašas“;
- VĮ IAE generalinio direktoriaus 2014-03-06 įsakymu Nr. ĮsTa-68 patvirtintas „VĮ IAE darbuotojų privačių interesų derinimo ir deklaravimo tvarkos aprašas“;
- VĮ IAE generalinio direktoriaus 2014-11-11 įsakymu Nr. ĮsTa-248 patvirtinta „Materialinių vertybių apskaitos instrukcija“;
- VĮ IAE generalinio direktoriaus 2015-07-23 įsakymu Nr. ĮsTa-214 patvirtinta „Ilgalaikio turto apskaitos instrukcija“.

Nagrinėjamu laikotarpiu vertinant KPT detaliau išanalizuota sritis – VĮ IAE patikėjimo teise naudojamo turto pripažinimo nereikalingu ir netinkamu (negalimu) naudoti tvarka ir šio turto pardavimas viešuosiuose aukcionuose.

Turto pripažinimo nereikalingu ir netinkamu (negalimu) naudoti ir viešųjų aukcionų organizavimo ir vykdymo tvarką reglamentuoja: Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (2014-03-25 Nr. XII-802); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimu Nr. 1250 patvirtintas „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos aprašas“; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-09 nutarimu Nr. 531

patvirtintas „Dėl nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybių turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos aprašas“; VĮ IAE generalinio direktoriaus 2016-12-22 įsakymu Nr. ĮsTa-474 patvirtintas „Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti VĮ IAE turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos aprašas“.

Valstybės turto, kuris pripažįstamas nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti, pardavimo viešajame aukcione VĮ IAE eiga:

Vadovaujantis VĮ IAE generalinio direktoriaus 2014-11-11 įsakymu Nr. ĮsTa-248 patvirtintos „Materialinių vertybių apskaitos instrukcijos“ nuostatomis, padalinys, įvertinęs materialinių vertybių būklę, užpildo nereikalingo (netinkamo) naudoti trumpalaikio turto sąrašus ir perduoda svarstyti nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti turto vertinimo komisijai (toliau – Turto vertinimo komisija).

Nenaudojamo ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo tvarką reglamentuoja IAE generalinio direktoriaus 2015-07-23 įsakymu Nr. ĮsTa-214 patvirtinta „Ilgalaikio turto apskaitos instrukcija“. Vadovaujantis minėta instrukcija, padalinys įvertina ilgalaikio turto techninę būklę, sudaro netinkamo naudoti ir nereikalingo įmonės veiklai ilgalaikio turto sąrašus. Jeigu ilgalaikio turto objektas yra sudėtingas ir jam priklauso papildomi įrenginiai, tai prie pagrindinės techninės būklės pažymos pridedamas laisvos formos dokumentas dėl šio turto dalies netinkamumo, išduotas ir pasirašytas atitinkamo departamento atsakingų asmenų. Padaliniai netinkamo naudoti ir nereikalingo įmonės veiklai ilgalaikio turto sąrašus, patikrintus Apskaitos skyriaus buhalterių, kartu su techninės būklės įvertinimo dokumentais perduoda svarstyti Turto vertinimo komisijai.

VĮ IAE generalinio direktoriaus įsakymu sudaryta Turto vertinimo komisija, gavusi padalinių tiek trumpalaikio, tiek ilgalaikio turto sąrašus, įvertina priežastis, dėl kurių šis turtas tapo nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti, įvertina turto būklę ir tolesnio jo naudojimo galimybes.

VĮ IAE generalinis direktorius, gavęs Turto vertinimo komisijos siūlymus, priima sprendimą dėl turto pripažinimo nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti, jame nurodydamas: jeigu turtą dar galima naudoti – siūloma turtą panaudoti, nurodant panaudojimo būdą: pardavimą aukcione arba perdavimą, jeigu turto negalima panaudoti – siūloma turtą nurašyti ir likviduoti arba nurašyti, išardyti ir likviduoti užpajamuojant liekamašias medžiagas.

Sprendimus dėl pripažinto nereikalingu ir netinkamu naudoti turto nurašymo, kai siūloma turtą nurašyti ir likviduoti, priima:

– LR Vyriausybė, kai turto vieneto likutinė vertė (iki vertės sumažėjimo) yra 30 tūkst. Eur ir didesnė;

– Steigėjas, kai turto vieneto likutinė vertė (iki vertės sumažėjimo) yra mažesnė nei 30 tūkst. Eur;

– VĮ IAE generalinis direktorius, kai turto vieneto likutinė vertė (iki vertės sumažėjimo) yra mažesnė nei 500 Eur.

Nekilnojamojo turto nurašymo atveju, steigėjo leidimas reikalingas visam turtui, nepriklausomai nuo jo likutinės vertės.

Gavęs VĮ IAE generalinio direktoriaus sprendimą nurašyti trumpalaikį turtą, padalinys surašo pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti trumpalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktą.

Gavus leidimą nurašyti ar likviduoti ilgalaikį turtą, yra surašomas Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktas, kurį pasirašo VĮ IAE generalinio direktoriaus įsakymu sudaryta Ilgalaikio turto likvidavimo komisija. Po ilgalaikio turto likvidavimo gautos materialinės vertybės, kurios yra tinkamos toliau naudoti, užpajamuojamos pagal Naudotų gamybinių atliekų, įrengimų, atsarginių dalių, medžiagų perdavimo ir priėmimo aktą, o materialinės vertybės, kurios netinkamos toliau naudoti, perduodamos kaip atliekos Materialinių išteklių valdymo skyriui ir tvarkomos, vadovaujantis VĮ IAE generalinio direktoriaus 2014-11-19 patvirtinta Neradioaktyviųjų atliekų tvarkymo Ignalinos atominėje elektrinėje instrukcija Nr. Eln-285(7.119).

Priėmus sprendimą turtą parduoti aukcione, Komercijos skyriaus darbuotojas, vadovaudamasis IAE generalinio direktoriaus 2014-04-12 įsakymu Nr. 107 patvirtinta „VĮ IAE turto, parduodamo viešuose prekių aukcionuose, pradinės kainos nustatymo metodika“, atsižvelgdamas į tai, kokiai turto grupei priklauso turtas, pasirenka turto vertinimo metodiką, nustato turto vertę ir Turto vertinimo komisijai pasiūlo pradinę pardavimo kainą. Pateikiama kainos nustatymo ataskaita, kurioje nurodoma surinktų ir naudotų duomenų šaltiniai ir argumentai, kuriais remiantis nustatyta siūloma pradinė kaina. Atskirais atvejais, kuomet parduodamas *specifinis* turtas – įranga, – gavus administracijos sprendimą, pasitelkiamas nepriklausomas turto vertintojas. Atsižvelgusi į atsakingo Komercijos skyriaus darbuotojo pateiktą informaciją apie siūlomo parduoti turto vertę, panašaus turto rinkos kainas, pasiūlytas pradines pardavimo kainas, Turto vertinimo komisija nustato pradines pardavimo kainas. Už turto pradinės pardavimo kainos nustatymą ir priimtų sprendimų teisėtumą atsako Turto vertinimo komisijos nariai.

VĮ IAE IAE generalinio direktoriaus 2016-12-22 įsakymu Nr. ĮsTa-474 patvirtinto „Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti VĮ IAE turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos aprašo“ 28 p. yra numatyta, kad: „*Visi VĮ IAE aukcionai, kuriuose parduodamas nereikalingas arba netinkamas (negalimas) naudoti VĮ IAE turtas, vykdomi*

elektroninio aukciono būdu. Tačiau, atsiradus techniniams gedimams, VĮ IAE elektroninių aukcionų informacinės sistemos trikdžiams ir (ar) kitais išskirtiniais atvejais, VĮ IAE aukcionai gali būti vykdomi tiesioginio aukciono būdu. Šiuo atveju sprendimą vykdyti tiesioginį aukcioną priima pardavimų proceso savininkas – Komercijos skyriaus vadovas kartu su VĮ IAE Veiklos planavimo ir finansų departamento direktoriumi“.

Iki 2017 m. VĮ IAE Komercijos skyrius vykdė tiesioginius aukcionus, kurių metu suinteresuoti asmenys atvykdavo į VĮ IAE patalpas ir dalyvaudavo tiesioginiame aukcione. VĮ IAE Prevencijos skyriaus siūlymu, siekiant sumažinti korupcijos rizikos pasireiškimo tikimybę, galimus aukcionų dalyvių susitarimus, eliminuoti „žmogiškąjį faktorių“, siekiant užtikrinti skaidrumą, nuo 2017 m. vasario mėn. VĮ IAE įdiegta elektroninių aukcionų sistema. Tokiu būdu skelbimas apie vykstantį aukcioną ir jame parduodamą turtą bei pats aukcionas vyksta elektroninėje erdvėje, laimėtojas nustatomas ir paskelbiamas automatiškai per informacinę sistemą pagal didžiausią pasiūlytą kainą, nedalyvaujant VĮ IAE darbuotojui. Įdiegus elektroninių aukcionų sistemą, atsakingi VĮ IAE darbuotojai, aukcionų dalyviai neturi galimybės nustatyti aukciono dalyvių tapatybės, o apie aukciono laimėtoją yra sužinoma tik pasibaigus aukciono laikui ir paskelbus nugalėtoją. Išlieka išorinė rizika dėl galimo suinteresuotų aukciono dalyvių išankstinį sutarimą dėl kainų siūlymo, tačiau vertiname ją kaip minimalią galimybę. Įvykusių aukcionų stebėseną, analizę iki šiol nepatvirtino galimo tokio atvejo.

Apibendrinant darytina išvada, kad srityje – VĮ IAE patikėjimo teise naudojamo turto pripažinimo nereikalingu ir netinkamu (negalimu) naudoti tvarka ir šio turto pardavimas viešuosiuose aukcionuose – korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali, įmonėje įdiegta vidaus kontrolės sistema, kuria yra galimybė VĮ IAE kontroliuoti šiuos procesus, vykdyti patikrinimus ir stebėseną, taikyti poveikio priemones darbuotojų atžvilgiu už teisės aktų pažeidimus. VĮ IAE yra padalinys, kuris atsakingas už vykdomų procedūrų kontrolę, prevenciją, informacijos keitimą su teisėsaugos įstaigomis.

Generalinis direktorius